

(७१) कैलाली जिल्ला : एक चिनारी

क. भौगोलिक अवस्थिति:

सुदूर पश्चिम तराई क्षेत्र
सिमाना जोडिएका जिल्लाहरु: कन्चनपुर, डडेलधुरा, डोटी, सुर्खेत, बर्दिया
क्षेत्रफल : ३,२३५ वर्ग कि.मि.

ख. प्रशासनिक विभाजन

गा.वि.स. संख्या : ४२
नगरपालिका संख्या : २
इलाका संख्या : १३
संसदीय निर्वाचन क्षेत्र संख्या : ५

ग. जनसंख्या सम्बन्धी विवरण (२०५८)

जम्मा जनसंख्या : ६,१६,६९७
महिला : ३,०४,३८६
पु. रुष : ३,१२,३११
५ वर्षमुनीको जनसंख्या : ७९,६९३
७५ वर्ष र सो भन्दा माथिका जनसंख्या : ५,२९७
घरपरिवार संख्या : ९४,४३०
औसत परिवार सदस्य संख्या : ६.५३
जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मि.) : १९१ जना
वार्षिक जनसंख्या बृद्धिदर : ३.८९ प्रतिशत
शहरी जनसंख्या (प्रतिशत) : १७.२२
पु. रुष महिला अनुपात : १०२.६०
नेपालको जनसंख्यामा जिल्लाको अंश (प्रतिशत) : २.६६

आश्रित जनसंख्या (प्रतिशतमा)

जम्मा : ८९.५६

बालबालिका (उमेर ० -१४ वर्ष) : ८०.४१

वृद्धवृद्धा (उमेर ६० वर्ष भन्दा माथि) : ९.१५

घ. शिक्षा (२०५८)

साक्षरता (६ वर्ष वा सो भन्दा माथिको मात्र) (प्रतिशतमा)

जम्मा : ५२.६

महिला : ४१.०

पुरुष : ६४.०

शैक्षिक वर्ष २०५९/६०

विद्यालय संख्या : ३८४

विद्यार्थी संख्या : १,५७,४१७

शिक्षक शिक्षिका संख्या : २,६६१

ङ. स्वास्थ्य (२०५८)

स्वास्थ्य संस्थाहरुको जम्मा संख्या : ४४

जनसंख्या प्रति स्वास्थ्य संस्था : १४,०१६

परिवार नियोजनका साधन प्रयोगगर्ने : ४१.५६ प्रतिशत

बालबालिका महिला अनुपात : ५४०

पहिलो विवाह गर्दाको औसत उमेर

महिला : १८.८७ वर्ष

पुरुष : २२.१३ वर्ष

१० -१४ वर्षका विवाहित जनसंख्या : १.१० प्रतिशत

च. सुविधा उपयोग गर्ने परिवारको प्रतिशत(२०५८)

शौचालय प्रयोग गर्ने : ३९.९

सुधारिएको स्रोतको खानेपानी प्राप्त : ९३.४

बत्तिको लागि विद्युत प्रयोग गर्ने : ३१.८

टेलिभिजन भएका : २१.१

रेडियो भएका : ५३.७

खाना बनाउन ठोस इन्धन प्रयोग गर्ने : ८४.३

छ. धर्म मान्नेहरुको जनसंख्या प्रतिशतमा (२०५८)

हिन्दू : ९७.४९

बौद्ध : १.४५

मुस्लिम : ०.५५

क्रिश्चियन : ०.३४

किराँत : ०.०२

अन्य : ०.१५

ज. जातजाति (२०५८)

प्रमुख पाँच जातजातिको जनसंख्या प्रतिशतमा

थारु : ४३.७०

क्षेत्री : १७.४२

ब्राम्हण : १०.७३

बामी : ६.२१

मगर : ३.८८

भ. मातृभाषा (२०५८)

प्रमुख पाँच भाषा बोल्नेको जनसंख्या प्रतिशतमा

नेपाली : ५२.३७

थारु : ४१.७६

मगर : २.०३

मैथिली : ०.३८

हिन्दी : ०.७८

ब. आर्थिक क्रियाकलाप (२०५८)

(उमेर १० वर्ष वा सो भन्दा माथिको मात्र)

आर्थिक दृष्टिले सक्रिय जनसंख्या (प्रतिशतमा)

जम्मा : ५९.४४

महिला : ५१.७०

पुरुष : ६७.०४

द. प्रमुख व्यवसाय (२०५८) (प्रतिशतमा)

कृषि : ६८.२५

गैह्र कृषि : ३१.७५

ठ. कृषि सम्बन्धी बिबरण (२०५८/५९)

कुल कृषियोग्य जमिन : ६४,१५५.७ हेक्टर

कुल कृषियोग्य जमिन मध्ये सिंचित क्षेत्र : ६७.५२ ड्

ड. प्रमुख बाली लागेको क्षेत्रफल र उत्पादन २०५८

बाली		क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.टन)
धान	:	५६,७००	१,३८,९१५
मकै	:	१२,८१२	१९,१००
गहुं	:	१६,५००	३६,०००
कोदो	:	२००	२००
जौं	:	१५०	१५०
आलु	:	२,०१५	१८,४०५

ढ. पशुपंकी संख्या (२०५८/५९)

गाईभैसीको संख्या : २,३८,६८६

भेडाबाखाको संख्या : ७२,६९१

हांसकुखुराको संख्या : ३,५०,७३१

ण. सडक सुबिधा (२०५९)

जम्मा सडकको लम्बाई (कि.मि.) : ३८६

त. हुलाक (२०६०)

हुलाक कार्यालय संख्या : ४७

थ. उद्योग (२०५९)

ठूला उद्योगको जम्मा संख्या : ८२

ठूला उद्योगमा रोजगारी संख्या : ३,९४०

द. अन्य

- अधिराज्य भरिमा सबभन्दा बढी थारु (२,६९,५२१) जनसंख्या भएको ।
- सुदूर पश्चिमाञ्चलका जिल्लाहरु मध्ये सबभन्दा बढी कृषि योग्य जमिन (६४,१५५.७ हेक्टर) भएको ।